

Original, pripisana ili
tiskana i računaju se na temelju
običajnog cenzura ili po dogovoru.

Novici za predavanje, vjerske ili
laikne se napućavaju ili polo-
žavaju pošt. štamparije u Beču
na administraciju lista u Puli.

Kad naručbe valja točno ozna-
čiti ime, prezime i najbližu
poštu predbojnika.

Time list na vrijeme ne prima,
osim to javi odgovarajućima u
stvorenom pismu, i za koji se
ne plaća poštom, ako se svatko
napisje "Administracija".

Colovog računa št. 247.449.

Telefona listar: broj 31.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a neobraz sve pokvari.“ Narodna poslovica.

Izvan svakog otvora i petka
o počinu.

Netiskani dopisi se ne vraćaju,
nepotpisani netiskaju, a ne-
frankirani neprimaju.

Preplate za poštom stoje:
12 K u obće, „na godinu
6 K za svake, „na godinu
ili 4 6—, odn. 1 3— na
pol godine.

Izvan države više poštariza.

Pojedini broj stoji 10 h. koli u
Puli, toli izvan iste.

Uredništvo se nalazi u ulici
Grola br. 5 te prima stranke
osim nedjelje i svetica svaki dan
od 11—12 sati prije podoc.

Odgovorni urednik i izdavaatelj Stjepo Givić. — U nakladi tiskare J. Knapović i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Sjećajte se
Bratje sv. Cirila i Metoda
za Istru

Školski praznici.

Nakon desetmesečnog truda i na-
pora nastupila je, eto koli za našu
učecu se mladež, toli za njezino učel-
tvo doba počinka i odmora. U
jednim i drugim želimo iskreno, da
bi dvomjesečni odmor upotrebili za
okriepanje duha i tjela, pak da na-
stupom nove školske godine uzmožu
podvostručenom marljivošću i silom
prionuti uz knjigu i nauku na svoju
čas i korist, a na uku i slavu na-
roda, koji od njih očekuje svoj pre-
porod.

Naša školska mladež otrešla se je
za ovu godinu školskoga praha, te
uživa jurve većinom zasluženi mir.
Nu taj mir, te praznike nesmiije uzeti
tako, kao da nebi imala ništa raditi,
već samo tlenčariti ili plandovati.

Niposto!
Dvomjesečni odmor školske mla-
deži mora biti oslađen vježbanjem
duha i tjela. U tom pogledu želimo
podati našoj mladeži sljedeći prija-
teljski savjet:

Mj, na žalost, imademo u Istri
malo djaka na visokih školah, t. j.
na sveučilištih i u bogoslovnih sje-
meništih. Ono malo što ih imamo,
jesu zrieli i pametni mladići, kojim
neimamo drugo preporučiti, nego to,
da u vrijeme školskih praznika stupe
u što uži doticaj sa narodom, koji
treba njihovog savjeta i njihove po-

duke. Potekavsim većinom iz seljačke
kolibice, svata je dužnost, da budu
svomiu narodu u svakom poslu na
ruku, da ga uče i pute, da mu budu
ne samo vjerni i odani sinovi, nego
također iskreni i ljubezni savjetnici
i voditelji.

Otvorenjem prvog razreda hrvatske
gimnazije u Pazinu poskočio je broj
naše srednjoškolske mladeži. Toj
mladeži valja da naši sveučilištari i
njihovi drugovi bogoslojci budu vjerni
prijetelji, iskreni savjetnici i dobri
učitelji. Srednjo-školsku mladež, t. j.
gimnazijalce, i kandidate učiteljstva,
valja ljubezno susretati, pitati i ru-
kovoditi, da nezabava u siaba društva
ili da nezanemari posve knjigu i
nauku.

A što da rečemo našim srednjo-
školcem? U dokolici neka nezaborave
najvjernije drugove svoje, školske i
druge poučne i zabavne knjige, bez
kojih nema znanja i napredka.

Jedan ili drugi od tih naših mla-
dića šepa u školi iz jednoga il dru-
goga predmeta. Sada ga zove dužnost,
da iz inu zabavu uzme često u ruke
knjigu onog predmeta, pak da ga
opetuje, da se učvrsti i usavrši. Onim,
koji imadu možda popravak, prepo-
ručamo, da se na vrijeme priprave,
da to neodkladaju na zadnje dane
praznika, jer neznaju unapried, što
bi ih do konca jošte snači moglo.
Na posao dakle odmah s početka,
da pak nebude na početku školske
godine plaća i skripanja zubni.
Srednjoškolci nisu više djeca, baš
ni oni s prvoga razreda. Njih neidu
dakle više dječje zabave. Oni valja da
se vladaju i ponašaju kao mladići,
čestiti i vrijedni, da budu zrealom
svega dobra i plemenita ostaloj mla-

deži, koja nije toli sretna a da bi
mogla polaziti srednju školu.

Končno eto nas i kod mladeži
pučkih škola.

U gradovih preporuča se uvijek
roditeljem ili skrbnikom, da vode
djecu u praznicih izvan grada, na
čist i zdrav zrak, u božju prirodu,
da si tuj učvrste zdravlje, da okrip-
čaju slabašna tjelesa. Našoj dječici
u pučkoj školi toga hvala Bogu ne-
treba. Ona se kreću vazda u prirodi,
naučavaju se izvan škole dosta čista
i zdrava zraka a za tjelesno gibanje
brinu se često i odviše sama.

Našoj dječici pučkih školah pre-
poručamo, da u praznicih nedopuste
prašini na knjige, da uzmu često
školsku ili koju drugu koristnu knji-
žicu u ruke, pak da na večer utru-
djenim roditeljem i braći stogod za-
bavna ili poučna čitaju. Ovo isto
vriedi i za našu stariju učecu se
mladež.

Školska djeca treba da nisu
mного bezposlena, jer je nerad ili
lienost majka svakom zlu. Raditi mora
svaki čovjek, tko glayom tko rukom.
Diete mora se tom za rana pričuti.

Slabo prolaze ona školska djeca,
kojoj su roditelji po sav dan na
polju, u vinogradu u tvornici itd.
Takova djeca ostavljena su sama
sebi, bez nadzora i bez zaštite. Istina
je, da roditelji nezapušaju doma
djecu, samu iz objeziti, već iz puste
potrebe, ali oni bi se ipak morali
pobrinuti, da neko kroz dan na
njihovu dječicu pripazi, da nekrenu
stranupiticom, da se duševno ni tje-
lesno neošete.

Preporučamo dakle našoj školskoj
mladeži, da nezaboravi u školskih
praznicih u prvom redu na dužnosti,
što ih imade do Boga i do svojih

roditelja; da bude mila i krotka,
počušna i prijazna sa svakim, na-
pose sa onim, koji znade manje od
nje i koji trazi i treba njezinog nau-
ka i savjeta.

Knjigu neka imade često uza
sebe. U njoj će naći pouke i zabave,
pobude i poticaja na sve, što je
korisno i potrebno, dobro i plemen-
ito. Knjiga će ju podučiti i zabaviti,
zanesi i oduševiti za narodne ideale,
za kojini teži svako pošteno i ro-
doljubno srce. Uz te uvjete i savjete
želimo našoj školskoj mladeži, toj
miloi uzdanici našoj sretno i vesele
školske praznike!

Dogodjaji u Kini.

Evropske vojske u Tjensinu pošle
sretno bitke, porobile su cijeli grad. Najviše
da su zaplenili pliena Englezi. To nije
baš dično. Razpršivši bokserske čopore
kad Tjensina, evropska vojska snuje
kako bi opet put Pekina, da rješ
posu-
nike. Amerikanci bi to htjeli na svoju
ruku. Govori se, da je izšla zapovied od
predsjednika sjedinjenih država sjeverne
Amerike, da 7000 momaka američanske
vojske u Kini, najdalje početkom dođu-
ćega mjeseca mora krenuti put Pekina,
sve ako saveznici i nebi htjeli tamo ići.
Malo preuzetom izgleda ta zapovied, kad
se zna, da i 100 tisuća evropske vojske,
teško da bi sretno dopro do Pekina, i
radi mnogobrojnosti neprijatelja i radi
tehničkih poteškoća, a osobito poplavlje-
noga puta.

Knezi koji su obsjedali Tjensin, po-
makli su se prema Pekinu. Željeznica iz-
među Tjensina i luke Taku opet polazi,
te je nađe, da će Evropejci znati izkoristiti
tu pogodnost, da se što bolje učvrste u

Podlistak.

Razmatranja.

Napisao P. M.

Jesi li gledao kada, dragi štioče, kakvu
staru gradinu pri išodu ili zahodu sunca?
Ako jesi, sjegurno potrazio si prvi kamen,
sjeo si nanj, promatrao si one gole stijene
i nehote došao ti na pamet postanak,
život i razulu iste. Slike su ti se jedna iz
druge mjenjale, jedna pred drugom izče-
zavale, jedna druga rekao bi pred sobom
turnale. Sad gledaš liip grad objeljenih zi-
dova, dvorane i sobe pune ljudstva; u
jednoj živahan razgovor; u drugoj veselo
družtvo, a u onoj; što gleda u vrt, sjedi
stari gospodin, okolo njega stoji unučad,
a on ju uči, kako im se vladati, kako brani-
titi rodni prag, žigose i živo opisuje kolji
je sramotno prozvali se izdajicom, nabrāja
im djedove i rođjake, koji su u boju pali,
koji su život svoj dali vjeri i domovini.
Srce ti živiže kućene, ali najednom stane,
leden ti srz preleti tielom. Tamo gledaš
objestna mlada čovjeka, obkoljena kme-

lovi, a on objestnik nješto se ljuti, sad
ovog sad onog bičem osine, ovog ili onog
šakom udara. Tamo poljem bježi, kano
strašilo, lepršajuće kose mlada djevojka,
oka divljev, bježi i plače, plače i proklinje,
traži smrt — od objestnika objubljena
mlada snaša. Htp prodje, svega niestane,
a tebi divnog pogleda: okolo se grada
poredali sami vojnici, čovjek je do čovjeka,
konj do konja, a na čelu sviju gospodar
grada na bjesnu bjelcu, visoko drži glavu,
oko mu sjeva, usta smieše, te gromko
zaozi: „Bračo, kleti dušman nasrnuo na
našu zemlju, braću nam kolje, djecu od-
vodi, žene sramoti! Bračo, pokazišmo, klet-
niku, koliko vrede naše desnice, ili pobjedu
ili smrti, kako uvijek rađe Hrvati.“

Trenutak samo i toga nestane, iz-
čezne ovaj, a eto drugog, trećeg i tako
se to mjenja, dok te koja stvar iz sladkog
snaatrenja ne prene, te misliš što je bilo,
san ili java? Dus predja naših i. U srdu
očetiš njeko sjelno i milo čustvo, a grudi
ti se napune svetog plama rodoljublja.
I meni se mihi, štioče, kada večernjim
sumrakom mislim o milom mi rodu, o tom
stoljetnom patniku, predočuju slike svag:
družje života, njeiki naši običajni, griesi.

II.
Ptica se pozna po perju, a čovjek po
besjedi. — kaže liepo naš narod. Da onaj
uzvišeni dar božji, ono, što djeli narod od
naroda, je njegov jezik.

Svaki narod ima svoj jezik, ljubi ga,
njeguje, njim se diči. Koliko se imamo
mi dičiti našim sladkim hrvatskim jezikom,
krasnom rječju mile majke, koji ima svojstvo
kao nijedan drugi jezik, da se mi naučimo
lahko svaki jezik i lahko ga izgovaramo,
jer se u njem spojila u krasnu cjelinu
mekoća talijanskoga i tvrdoća njemačkoga
jezika. Dočim je prvi odveć mekan, nje-
kako odviše blagav, a drugi orahova ljuska,
tako, da će se siromahu, Talijanu prije
izkriviti usta, zubi izpasti, nego će ga se
naučiti pošteno izgovarati; Hrvat u je to
kao šala. Koli, nježno kaže on: „Majko
moja mila“, ali i zgrmit: „Hrvat brani
domovinu, do posljednje kapi krvi“. A
ipak proti tomu mi teško griesimo. Znam
i vidjam vrlih rodoljuba, koji bi si za
najveću navedu uzeli, da ih tko sare-
njačtvoim objedi, ali žalibože, čim se nadju,
rekao bi: dva su Kalabreza. Slast čute,
kad se mogu nješto talijanski razgovarati.
Pitaj ih, čemu to čine, onda dodje i ova

i ona izprika, a napokon kažu, da nas
druzi nerazumije. Koliko je toga med na-
simi, a to je zlo, zlo, jer dodje prostak
iza nekoliko dana; pošto je među Talijani
bio, pa se počme i on talijanski napinjati,
a onda čude se tomu oni, koji baš proti
tomu griese. Sramota je to, jer kad nas
tudjin čuje, ruga nam se i kaže: čemu
vam hrvatski jezik?

Pogledimo naše odmetnike u njihovih
gnjezdih; tamo su oni, koji dobro hrvatski
znadu, koji su i prvu rieč u tom jeziku
progovorili, a i danas, kad žele govoriti
svojom majkom, govore hrvatski, govore
hrvatski kada su izborni, kada love tužnog
kmela, a inače neću njim govoriti, onda
preziru taj jezik; izopjevaju, da ga nera-
zumiju. Reći će: tko god, to je preiferano.
Nek bude! Ali nek ni kaže, kako se zove
ono, kada i deset važih za volju kakvu
dotepenu agentu vode oni razgovor u
njegovom jeziku. Reći će, da je to radi
pristojnosti! A ono kud je kakav u družtvu,
koji nezna talijanski, a oni udri talijanski.
Tu nije pristojnosti! biti će tu valjda, do
on nerazumijaj! Zar nije to smješno? Ja
više! Nas veliki pjesnik pjeva: „Tud je
poštuj, a svojim se diči“. Dičiti

Tjensin i priprave za sve moguće buduće događaje.

U mandjuriji, diljem ruske granice traje još uvijek nemir. Više ili manje čete Kineza napadaju sad jedan sad drugi ruski željeznički kolodvor, ali su do sada uvijek odbijani s malim gubitkom. Nu rekli da će Rusija brzo učiniti tog kriv, jer da mobilizira silnu kopnenu vojsku, a prieti poslati morem jaka flota da bombardira sve primorske gradove Kine. To će učiniti, ako se obislne glasi, da je i njezin poslanik knez Giers umoren.

O poslanicima u Pekinu dolaze sveudilj postojeće dobre vijesti. Kineza vlada i njezini agenti javljaju na sve strane, da su zdravi i čitavi. Jedni misle, da ih drže za taoce, i da će ih pogubit ako naši osvoje Pekin, drugi - vele, - da će ih odprati s dobrom pratnjom u Tjensin. Premda se svjetu pravo nevjeroj, nada ipak napinja svačije grudi.

Evropejske vlasti nedaju se međutim tim glasovima zavarati, nego se marljivo pripravljuju i šalju vojsku. Italija je nekoliko poslala iz Napulja, a Njemačka na 3 kraja zajedno. Jedna njemačka vojska kreće preko Brena; druga je krenula preko Tirola u Gjenovu, da se tamo ukrca i zaobilježen je i prolazak treće njemačke vojske preko Ruske granice. U inostru, glavnom gradu Tirolske, naše oblasti su uljudno dočekale njemačke vojnike i gostoljubivo ih pogostile. — O odlazu naših brodova, javljamo u domaćini vijestima. Računaju, da će se u kratko sabrati u Kini do 115 tisuća evropejske vojske. Te vojske će biti od ovih država: 50 tisuća Rusija; 21 tisuća Japanaca; 16 tisuća Niemaca; 12 tisuća Engleza; 7 tisuća Amerikanaca; 6 1/2 tisuća Francuza; 2 tisuća Talijana; 170 naših. Topova će imati ukupno 347.

Dok bude vojska na putu, diplomacija će nastojati, da razsvietli malo kinezke događaje. Na molbu cara kinezoga za posredovanje, odgovorile su sve zamoljene vlade evazivno. Zauhtjevaju, da se dade sloboda našim poslanicima nezaprječno obćiti sa Evropom, da se kinezke oblasti stave u dogovor sa zavjerdnicima evropejske vojske, kako bi složno ugušili bokerski ustanak i druge garancije. Hoće li kineza vlada na to pristati?

Nakon dugoga skanjivanja, odputovao je iz Kantona pu Pekina kinezki diplomat Li-Hung Chang, te je imenovan namjestnikom pokrajine Čili, gdje je legio bokersko. Ovaj je čovjek vrlo izkusan, i pozna Evropu je cieleu Evropu proputovao. On je jedini, koji bi znao nadmudriti i umiriti boksera. Samo da nebi nadmudrio i evropejce, i izigrao jih jedne protiv drugih, jer se baš ne pokazuju složni i hitri u odlukama.

Kolala je stampom ovili dana i misao, da bi se pozatvaralo sve Kineze, koji se

se imamo svuda i svagda svojim jezikom. Nije li mnogo kriv i naš nemar, osobito da smo bili zastavljeni glede jezika? Nek dodje kamo mu drago takav naš s t a b i e, ako se, u tom mjestu i talijanski govori, on će ti izgledat kao pravi Talijan, dapače i govor će započeti u tom jeziku. Pa onda čitaju se tužbe na poslužbu, radi neznanja hrvatskoga jezika, a tko je krivac? Tako se može protumačiti ono ruglo XIX. vijeka, da na mnogih oblastih neznađe nijedan hrvatski, a kad je to potrebno, onda im kao tumač svatko dobro dodje.

III.

Koli divna bijaše naša borba, pred knkvih 10—15 godina. Svaki je bio kao lav, bilo je ljubavi, sloge i veza. Bio — daj Bože — krivi prorok, ali neima onog zanosa, onog oduševljenja. Bože nas očuvao od nesloge! Stranačkoj horbi daleko kuća od tužne Istre! Dok smo složni i jedini, odoljeti ćemo nekako dušmanu, a nesložne i razciepkane svladati će svaka suskavica. Evo kamo vodi razdor: Bili su izbori u njekom mjestu, nu sve bilo nekako smučeno, a to radi raz-

nalaze u Evropi, Americi i Japanu, pa ih se držalo za taoce, da oni svojom glavom odgovaraju, za glave evropejaca u Kini. Ta bi bila lipa — ali nam se čini da se nebi u Pekinu prestali. Sto je njima sa nekoliko Kineza, kad ih imaju u domovini 400 milijuna. Nego da bi mogli ubiti poglavice. To bi bilo nešto drugo!

Franina i Jurba.

Fr: Kakova je ono Franino regula za siromašne bolnike, va Lovrano?

Jur: Komunjiski lečnik mora za nis lečiti nekoga domaćega siromaha, ki plaća manje od 5 šturin štivri.

Fr: Ma da tože nekeh, ki neplaćaju komad šturin štivri.

Jur: Ča nis čul, kako j' rekai neki sijor domine, jenemu siromahu, da mu bese dat decu va talijansku školu, pak da nebi bil plati lečnika.

Fr: Ča j' temu tako?

Jur: Ma baš tako!

Razne vijesti.

Političke:

Austro-Ugarska Austrijski ministar trgovine barun Call i financija dr. Böhm-Bawerk, vratili su se dne 25. t. mj. sa dopusta u Beč.

Neki vodja bivše većine carevinskoga vieća, koji je ovih dana razgovarao sa ministrom predsjednikom dr. Körberom o položaju, piše u bečkih novinah, da vlada neće više sazivati konferencija radi izmirenja Čelta i Niemaca. Isto tako, da neće ništa poduzeti izvan parlamenta, što bi moglo uvrijediti jednu ili drugu stranku.

Bečki listovi svjeravaju opetovno, da će vlada započeti uvjeravati za usposobljenje carevinskoga vieća, tekar u drugoj polovici mjeseca agusta. Vladi, da nije toliko stalo do toga, da se uspostavi većina u carevinskom vieću, koliko do toga, da se uzpostavi red i da se zaprijeti obstrukcija. Većine, da nemože biti sve dotle, dok se stranke bar u glavnih pitanjih nesložne. Te novine nekazu pako, kako bi vlada uspostavila djelovanje parlamenta i zapriječila obstrukciju bez ve-

kolja. Pojavilo se nekoliko modernih političara, kojim su bili obćinski izbori nješto malena, nezmatna.

Svjedok bijah zanimivom razgovoru:

„Do osam dana imamo dakle obćinske izbore, stara lja diže glavu, muli, a mi sami nekakvo smo uzdrmani, dodji svakako, te gledaj koga uputiti.“

„Neću — drugi će — to su same osobnosti. Neidem se mješati i zadjevice tražiti.“

„Neima tu sada osobnosti, li vidiš, stare lije opet šaraju, a i od njekud vide mig, da nas neprevare.“

„Ja, kako rekoh, neću se pćati, kad bi se radiilo za domovinu, za moja načela, mene prvoga, ali ovdje, orie izdajice, rade za trbuh.“

„Ali sta govoriš, kakve izdajice, kakav trbul, ta radi se da obćina bude ko do sad hrvatska ili da zasjedni oni, koji će te tužiti, da si se Hrvatoni priznao, koji će pisati talijanski, na sravnoti ružiti naše prvake, oćrnjivati svakog, izdavati narod“ (Konac sledi).

line. Obćenito je tvrdi, da vlada neće marinuti nikakva zakona na temelju § 14.

Glede poznate spornice, koju su prihvatili, Niemi liberali u Bernu, piše jedan bečki list, koji stoji blizu vladinih gubova, da je njemačkoj lievici uvijek manjkala odvaznost uvjeravanja. Njemačke stranke, da nisu nikad dospjele do one moralne odlučnosti, da ozbiljno pitaju, što je nakon jasna i nepromjenljiva stanja moguće i izveštivo i što je nemoguće. One nisu nikada našle toliko lakotosti, a da bi u svoj program vratile samo izvedive stvari, a da iz njega izključe sve ono, što se ne da izvesti. Obosobito glede jezikovnoga zakona, traže one, narodni ravnopravnost sa povlašću i predpravu njemačkoga jezika.

Jedne česke novine dobiše iz Beča viest, da je ministar predsjednik dobio punoću, da može dati Čehom velike povlastice na školskom polju, ako nepopuste u jezikovnom pogledu. Iste novine dvoje, da bi moglo doći do izpostave desnice u carevinskom vieću na temelju poznatih zahtjeva vodje njemačke katoličke stranke dr. Ebenhoeha.

Govori se, da će prvak poljskoga kluba, vitez Javorski biti imenovan članom gospodske kuće. Tim, da će i zadovoljiti Čehom, koji sinatrzu poljskoga viteza glavnim krivcem radi razsula bivše desnice.

Istarski sabor zasjeda u Kopru, do sada imao je dvie sjednice. U saboru proći će sve brzo i gladko, jer neima onih, koji bi saborskoj većini gledali na prste. Cesarska vlada ogriješila se je na zastupnici hrvatskoga i slovenskoga naroda: Istre i time, što je letos prigodom otvorenja sabora po svojem zastupniku posve mimoišla njihov jezik.

Srbija: U sūbodu javio je brzojav sirom svijeta neočekivanu viest, da se je nahine zaručio mladi kralj Aleksander sa udovom inžinira Mašina. Viest ta iznenadila je sav svijet, a srbske vladajuće krugove silno porazila. Kad je za nju doznao otac kraljev, odmah je sinu priobćio, svoje negodovanje, položiv čast vrlvonega zapovjednika srbske vojske. Dali je taj korak razkralja Milana u istinu iskren, ili učinjen iz kojeg drugog razloga, dokazati će nam nedaleka budućnost. Srbsko ministarstvo, koje nije moglo skloniti kralja na to, da odustane od svoje, nakane, dalo je ostavku, koju je kralj primio. Proti zarukam kralja Aleksandra ustao je odlučno i srbski kralj metropolita, nu sve njegove molbe i grožnje bijahu uzaludne. Novo ministarstvo sastavio je bivši predsjednik prizivnoga suda Aleksa Jovanović. Kralj je pomilovao povodom svojih zaruka muogje političke kaznjence.

Rusija: Iz Petrograda dolazi viest, da se nalazi ruska željeznica na rusko-kinezkih granicah u velikoj pogibelji. Željezničku prugu moraju neprestano strazi ruske čete. Jedan dio te željeznice bio je od Kineza porušen, isto tako željezni rudokopi uništeni.

Rat u južnoj Africi. Englezke novine javljaju, da je pao jedan burški vodja u boju kod Komalipoosta. I na drugih mjestih bijahu, burske čete od Engleza razpršene.

Mjestne:

Odlazak brodova ratno mornarice iz Pale. Dan se po dan odušao odlazak brodova za Kinu, jer naoružanje na ratnu ruku i druge priprave nisu bile gotove. Napokon se imalo utorak o 7. sata u večer zadimiti. Na otoku sv. Petra skupilo se naroda, momćadi i častništva, te glasba, koja je svirala veselo koracnice, za krvavi polazak. Pošto je N. V. car brzojavno pozdravio brodovlje, koje je već na plućarima (bove) čekalo odlazak, dadose si brodovi znak polazka. Sva se momćad u svećanoj odori skupila na palubama, da sa hura-klici još jednom pozdravi, ostavše sudrugove na okolnih brodovima.

Točno u 7 sati poče se nicaliti. Kai serin Elisabetha nju sledi lordijski krasas Asperrn. Za njima se pomiču Tiger, Panther i Leopard, da ih kas vjerni drugovi opdrate komandćak post, tamo do na visoko more. Tu Elisabetha za hitcima pozdravi, a ona se bojovniko podaje u moć niz morske valove. Odlazku prisustvovao je na posebnom parobrodicu zapovjednik mornarice barun Spanu i zapovjednik grada i tvrdja, vice-admiral Hinke.

A dalek je taj put do te Kine. Brodovi polaze za Port-Said, a dotle je puta 1180 morakih milja. Ovdje se kreca ugljevlje. Iz Port-Saida do Suez-a ima 85 milja. Odatle do Adena 1320 milja. Od Adena do Kolombe treba 2100 milja; Kolombo — Singapur 1650; Singapur — Hongkong 1440; Hongkong — Sangaj 900 i od Sangaja do Taku 700 milja.

Za taj put od 9375 morakih milja, trebalo bi brodovlje plovit 23 dana neprestance, plovidi na sat 14 milja. Nu jer treba na rećenim postajama krealti ugljevlje i drugo, to trebaju brodovi do Taku oko 40 dana.

I tako opet otiđe, velik broj naše hrvatske momćadi. E Van, junaci naši, more bilo prijatno a vjetrovi neprijatni, kad Bog dadne, povratili su tve zdrave na sveto naše domaće zalo.

Izgorjela žena. Vratarica u kući Fanganal izpod Divica, užički svieću, polila se sa plamćenicom protrojem i grozno opekla. U bolnici ju nisu mogli spasiti, nego je u kratko umrla. To je žena onoga Mate Basona, koji je pred njekoliko tjedana bio osudjen sbog prevare, i zatvoren. Ostavlja petero nejakie djece.

Nesreća u poslu. Obćina gradi novi plinski rezervoar. Prekjuču u jutro prekršio se drveni tavani okolo istoga, te je četvero radnika palo i ostalo teško ranjeni. Odneli su ih u bolnicu, a sudbena komisija je obdržavala izvide da ustanovi ko je krivac.

Pokrajinske:

Aleksandar vitez Elushegg. Dne 24. t. mj. preminuo je u Poreču umirovljeni c. k. namjestnički savjetnik g. Aleksandar vitez Elushegg.

Našim čitateljem poznato je djelovanje pokojnoga Elushegga i kao političkoga činovnika i zastupnika na istarskom saboru, a naši obćinari na Porečini čute najbolje njegovo djelovanje kao tajnika obćine Poreč. Te službe se prihvatilo nakon umirovljenja. U pero nam sili žuč i čemer kad se sjetimo ovoga imena, nu moramo se suspregnuti, jer mu već sudji drugi sudac. On neka mu bude milostiv!

Juraj Jan. Iz Doline dolazi nam tužna viest, da je tamo preminuo dne 21. t. mj. nakon dugie i teške bolesti providjen sv. Očistvi za umiruće u 80 godini svoje dobe prećastni gospodin Juraj Jan, umirovljeni župnik-dekan, počastni kanonik stolnog kaptola u Trstu i vitez reda Fran Josipova.

Pokojnik se rodio god. 1821. u Mokinjah u Kranjskoj, redjen bijaše za svećenika tršćansko-koparske biskupije god. 1857. te je služio na raznim župak Istre, a najposlije kao župnik-dekan u Dolini.

Dugi niz godina bio je pokojni Jan duša narodnog pokreta u koparskom kotaru, gdje ga je sve slušalo, slovato i silodilo. Njegova bijaše zasloga, što se je baš u Dolini obdržavalo narodni tabor god. 1878. na kojem se je počelo narodu onoga kotara otvarati oči. Njegove zasloge za osvješćenje Slovenaca u koparskom kotaru jesu velike, a radi njegovoga uzornoga djelovanja u crkvi i na gospodarskom polju bijaše odlikovan od Njeg. Veličanstva.

Radi dugotrajne bolesti, nije se pokojnik već duže vremena nječio, ali je zato živo pratio narodno gibanje u čitavoj Istri. Pogreb njegovih mrtnih ostanaka bijaše jučer u jutro uz veliko sudećie svećenstva i puka one i susjednih župa.

Vječnu uspomena čestitomu svjedniku i rodoljubu medju nami a njegova plemenita duša naučivala nas božjeg raja!

Sastanak protv vlnskoj klauzali u Pazinu. U obćinskog dvorani sabrao se jučer veliki broj delegata raznih obćina, a druga i družava. U podne otvara načelnik grada Pazina g. dr. Kurečić skupštinu pozdravnim govorom i predlaže presv. g. dr. D. Vitezića predsjednikom. Skupština burnom aklamacijom prima... Dr. Vitezić zahvalom prima najeto predsjednika, te predlaže kao tajnika g. dr. Kurečića i L. Križića. Predstavi zatim zastupnika vlade gosp. Sorlija, zastupnika listova „Naša Slova“ i Pučki Prijatelji.

U duljem poučnom govoru razlaže kako je došlo do današnjeg sastanka.

Spominje poslanicu gospodarskog vieća u Poreču, koju je sastavio protv vlnskoj klauzali talijanski podanik i tajnik toga vieća gosp. prof. Hugues, onaj isti koji je godine 1892. sastavio spis u prilog te klausele.

To je uzrok dakle, što ni taj spis odnosno protest gospodarskog vieća nemožemo i nesamijemo prihvatiti, tim više, što je taj protest nejasan. Priporuča, da sami za se protestiramo čim energičnije i molli dr. Laginju, da referira u tom smislu.

Dr. Laginja na svoj obćini način razgovjertim govorom, liepim tonom i shodnimi primjetbami razlaže, kako bi vlada morala, da načini da podigne vinarstvo. Odraniti vlnsku klauzulu koja ubija na od, a razumim uzgojnim sredstvima, učiteljima, institutima, školama podignuti naš narod, da bude mogao živjeti kao narod.

To nisu zahtjevi politički ili radi politike, nego zahtjevi naroda jednog i drugog jezika.

Napominje, da spomenicu gospodarskog vieća nemožemo podpisati, niti vjerovati ljudima, koji su pred 10 god. govorili, da će nam dobro biti, a sada jauče tobože. Zatim i radi toga, što je u protesta rečeno, neka se čarina udari tolika, da ne bude jeftinije od istarskog, ili ako to ne, neka se zabrani uvoz tog vina u Istru, a u druge zemlje da. To znači zatvoriti vrata talijanskom vjnu na jednom kraju, a otvoriti na drugom.

Mi dakle moramo resolucije i proteste sami za se i reći bistro vladi, što želimo.

Čita resoluciju, (koju ćemo doneti naknadno) koja je krasno sastavljena, primljena je velikim oduševljenjem i pleskanjem jednoglasno. Predsjednik, dr. Vitezić stavlja predlog, da se ta resolucija i peticijska tiska u hrv., slov. i talijanskom jeziku i razprostrani. Ujedno predlaže, da posebna deputacija preda te spomenicu na shodnom mjestu. O tome se razvila živahna debata, te bude prihvaćen predlog, da ta deputacija sastoji od velem. g. dr. Vitezića, dva zastupnika na car. vieću (dr. Laginja i Spinčić) i 6 obćinskih delegata raznih obćina, koji će predati spomenicu Njegov. Velič. i ministrima.

Dr. Laginja spominje rodoljubno djelovanje starea dr. Vitezića, koji je usuprot svoje starosti, ođaljenosti i vrućine došao ovamo, te ravno današnjom skupštinom. Uz burni živno predsjedniku zaključena bje ta skupština.

Iz istarskega kraj. sabora. Dne 23. t. m. bijaše otvoren obćinim načinom istarski kraj. sabor. Otvorenje slijedilo je u 12-15 u bivšem samostanu sv. Klare. Predsjednik dr. Campitelli pozdravio je čitanim govorom (nije nam još poznat sadržaj) sabor samo talijanski, jer predstavio vladinoga zastupnika u osobi c. k. namjestničkoga savjetnika g. Aloizija Fabiani, koji je u ime cesarske vlade pozdravio sabor samo talijanski, što su talijanski listovi pohvalno uzeli na znanje. Otvorenju prisustvovalo je samo 17 zastupnika sa predsjednikom i nešto obćinstva na galerijah.

Kod toga otvorenja, pokazala je opet jednom c. k. vlada, kako misli sa zastupnicima manjine, koji zastupaju većinu pučanstva Istre, t. j. sa Hrvatima i Slovencima, pošto je nalazio svomu zastupniku, da pozdravi sabor samo o talijanski, dočim ga je pozdravljala zadnjih godina, i hrvatski. Ona se valjda neće izpričavati tim, što nebijahu prisutni članovi hrvatsko-slovenskoga kluba, jer ona ne pozdravlja ni većinu ni manjinu, nego sabor, pak bi bila morala položiti svomu zastupniku, da pozdravi sabor talijanski i hrvatski bez obzira, jesu li ili nisu prisutni članovi manjine. U tom pogledu pošla je dakle c. k. vlada na štetu Hrvata i Slovenaca za jedan korak natrag, i to je dobro, da se zabilježi!

Druga sjednica bijaše slijedećeg dana u 6 sati po podne. Na dnevnom redu bijaše izbor tajnika, revizora i raznih odbora. Orjerovljen bijaše izbor novoga zastupnika za gradove Buzet, Izola i Milje (na mjesto ođstupivšega Bartolčića) g. dr. Depanghera. Na koncu urekao je predsjednik sjednicu za četvrtak u 6 sati po podne, staviv na dnevni red dvie osnovne zemaljskoga odbora, i to onu za poboljšanje stanja obćinskih činovnika i osnovu za preinaku zakona o pristojbah na dohododarinu od šestokilji pića i pive.

Prisutno bijaše 18 zastupnika.

Iz Malog Lošinja nam pišu: Jos g. 1898. kupila je veleuvriedna družba sv. Cirila i Metoda za Istru jednu kuću u Malom Lošnju, koju se je tekom godine 1899. preudesilo za družbino zabavište. Ove godine napokon ispunila se davna želja rodoljubnih Hrvata mašalselskih, te se je dne 26. junija otvorilo družbino zabavište u Malom Lošnju. Dne 24. junija bijaše družbina kuća po velečastnom lošinjskom župniku blagoslovljena, a u ponedjeljak 26. junija uzslijedilo je upisivanje i primanje djece u zabavište. Već prvi dan upisalo se je 40 djece, te bje tako ispunjen zakonom propisani broj, uslijed česa moralo se odbiti mnogo djece, koja su se kasnije prijavila. Roditelji djece, koju se je moralo odbiti, jer preokrojna, bijahu žalostni, što se njihove djece nije moglo primiti, mi gojimo nade, da će naša prezaslužna družba providjeti, e se bude moglo primiti u njezino zabavište i ono naše drobne dječice, što bijaše uslijed popunjenja zakonitog broja odbito. Kuća u kojoj se nalazi zabavište, odgovara posvema svrsi i svojim položajem i svojimi prostotrijami, te možemo bez pretjerivanja uzvrditi, da nijedno zabavište u Istri nema tako liepe i prikladne prostorije košto družbino u Malom Lošnju. Na istom namjestena je učiteljica gospođica Betti Markus iz Djakovara, koja pokazuje najliepše sposobnosti i najbolju volju, da našu dječicu pripravi za pravi čisto hrvatski uzgoj. Dao Bog te bi njezino rodoljubno nastojanje uspjelo!

Neprijatelje našeg roda i jezika silno uznemirilo taj neočekivani uspjeh družbinog zabavišta, pa na sve moguće načine nastoje, kako bi mu naškodili. Ustrojio se u gradu nekakav odbor gospođja, koji će imati namaknuti sredstva i učiniti shodno, da se u Malom Lošnju otvori čim prije talijansko zabavište, u koje bi mamili našu dječicu, da od njih učine same janjicare. — Nu neka već unapried znadu! Naša je vjera tvrda, mi ćemo našu dječicu pustiti i nadalje u družbinom zabavištu, jer znaćemo, da se tamo nalaze u čestitim rukama i jer ne ćemo, da naša djeca postanu izdajice našeg roda i jezika. — Družbi pako neka bude izrečena najtoplija naša zahvala, što se je zauzela za našu dječicu, a svim rodoljubom preporučamo, da što više podupiraju prezaslužnu družbu sv. Cirila i Metoda za Istru, koja imade mnogo toga još za izvršiti u Istri, da očuva od propasti dobar dio hrvatskog naroda u Istri.

Iz Mošćenica nam pišu: Tršćansko židovce pjeva Hosana, što su kod zadnjih obćinskih izbora u Mošćenicah pobjedite

u II. i III. tielu talijanske podrepnice ili, kako ih on židovski — rafinirano nazivlje „partito nazionale istriano“. Kakva životinja je pak to? piat će kojigod. Ele, to je naziv, što ga istarski Talijani upotrebljuju za označiti svoje pristase u onim krajevima, gdje se boje „s farbom van“, to jest, gdje se boje kstiti protuhrvatsku stranku Talijanima, jer bi tako stranka protv iaktvom nazivu, premda uz Talijane pristaje, prosjedovala. Obćinski izbori u Mošćenicah, su dakle obavljani, te je naša stranka prodiela samo u I. tielu. Talijani pak već proriču, da će izbor i tiela biti uništen, jer da su sa strane Hrvata bile počinje nezakonitosti. Lopovština! Sami su sjedili u izbornoj komisiji, sami su izbore vodili, sami su neposredno prije izbora na najuroviji način terorizirali izbornike, pa našoj stranci spotiču nezakonitosti! Par dana prije izbora raznirali su u narod — onu staru glupost, da će Hrvati, prodati narod pod Hrvatsku, da će moći plaćat od kokoše i slična, a neuki priprišti pak povjereva, kao da se narod prodaje i kupuje na način marve, kao da bi se prodalo mazgu ili svinju, pa se fanatizuje, i ko lud pristaje, uz svoje zavodnjike. Na upute pametnih i razboritih svojih sinova neće da čuje. Sirenje takvih lažnjivih i uznemirujućih vijesti jest samo po sebi kažnjivo u smislu zakona, nu premda su sve to čuli i vidjeli c. k. oružnici, mislite da su to zabranili ili da su protv komu podnieti kakvu prijavu? Jok! Kad se proti Hrvatom psuje, može se to slobodno činiti. Nu neka si zapamte oblasti, da i uztrpljivosti Hrvata imade svoje granice.

Uzprkos silnoj agitaciji proti hrvatskoj stranci, ova bi bila mogla kod izbora pobjediti u II. tielu i tako zadobiti većinu, da su se tamošniji naši rodoljubi malo više zauzeli i da nisu tom prigodom pokazali bezkraju indolenciju za narodnu stvar. Pomislite samo, naša stranka u Mošćenicah nije se niti potrudila, da prepiše izborne listine II. i III. tiela, kad bijahu iste izložene, a svako diele znade, da bez izbornih listina nije niti moguće stupiti u izbornu borbu.

Dakle, što smo taj put propali kod izbora u Mošćenicah u II. i III. tielu, krivi smo sami, a da, to popravimo moramo već sada pripravljati se za novu borbu.

Mjesto stražara u c. k. kaznioni u Kopru. Službeni list pomorske vlade od dne 24. t. m. priobćuje, razpis natjecanja na: mjesto, stražara u c. k. kaznioni u Kopru; godišnja plaća 800 kruna. Molbe valja podnesti c. k. državnomu odvjetniču u Trstu do dne 7. septembra 1900.

Iz Podgrada pišu nam 20. t. m. Naša gospodarska zadruga stavila je prošle godine mjeseca agusta zemaljskomu gospodarskomu vieću u Poreču predlog, kako bi se putem zakona uredilo oplemenjivanje krava, odnosno držanje bikova za pleme, kako je to u susjednih pokrajinah. Zemaljsko gospodarsko vieće nije na taj naš predlog odgovorilo ni crno ni bijelo i već smo mislili, da ga je zakopalo medju stare epise. Ali ovaj put se prevarisimo — bar dielomično. Evo kako je zemaljsko gospodarsko vieće u svojoj zadnjoj plenarnoj skupštini, obdržavanju dne 7. julja 1900. u Poreču u točki G. dnevnoga reda jednoglasno zaključilo na predlog gospodarske zadruge u Kopru, da se preporuča zemaljskomu odboru neka izradi, i zemaljskomu saboru na razpravu dade zakonsku osnovu, kojom bi se na sličan način kako uredilo oplemenjivanje krava, odnosno držanje bikova za pleme.

Nam se dakle nije htjelo ni odgovoriti a sada se stavlja naš predlog u usta gospodarske zadruge u Kopru, jer je talijanska. Nije li to značajno?!

Iz drugih krajeva: Ođlikovanje. Poznati hrvatski pučki pisac, naš bivši dugogjetni dopisnik gospodarske zadruge u Nikolu Velič nadšumar

u Drnišu (Dalmacija), bio je ovih dnti ođlikovan od Njeg. Veličanstva za njegove zasuge srebrnim križem sa krunom. Čestitamo!

Antun Ukmarić. U Celju preminuo je dne 15. t. m. c. k. komesar ratne mornarice i čestit slovenski rodoljub g. Antun Ukmarić, koji je ostavio najliepsu uspomenu medju narodnimi krugovi ovdje u Puli i u Trstu. Viećni mu pokoj!

Slovenskova stogodišnjica. Braća Slovenci slaviti će 5. agusta o. g. stogodišnjicu, ođkad im se je rodio veliki biskup, pučki pisac, narodni učitelj i pedagogijski velikan Antun Martin Štomšek. Rodio se je 26. novembra u župi Ponikvi u južnoj Stajerskoj. Ponikva je ujedno stanica južne željeznice (Trst—Beč).

Roditelji Štomškovi bijahu prilično bogati seljaci. U župi tada ne bijaše škole. Mjestni kapelan Jakov Prašnikar poučavao je bezplatno djecu, a medju njima bijaše i mali Tonček. Došavši iz škole kući, znao bi sabranog djetci tako govoriti, da su stari ljudi, slušajući maloga Tončka, rekli: „Ta mali bo pa časom velik gospod“. Latinske škole polazio je u Celju, gdje mu je profesor Zupančić ućiepio ljubav do slovenskoga jezika. Šest latinskih škola svrsio je u Celju, sedmi i osmi razred u Senju i Cjelovcu. Godine 1821. bude primljen u cjelovački seminar. Jer je bio vješt i hrvatsini, izvježbao se je u kratko vrijeme tako u slovenštini, da je na ravnanateljevu molbu poučavao svoje drugove u slovenštini. Od godine 1825. do 1829. bio je kapelanom pri sv. Lovri na Bizejskoin i pri novoj crkvi blizu Celja. Došavši godine 1829. za duhovnog oca (spirituala) u cjelovačko sjemenište, imao je priliku uzgojiti liep broj oduševljenih svećenika i slovenskih pisaca. Godine 1833. postao je nadžupnik, dekan i nadzornik u Vuzeñicah na Dravi, godine 1844. kanonik i školski nadzornik za čitavu biskupiju u Št. Andražu (u residenciji prije lavatinskih, sada mariborskih biskupa) u Koruškoj, god. 1864. opal u Celju i iste godine lavatinski biskup i knez. Godine 1850. preseli se on iz Koruške u Maribor, gdje je 24. septembra 1862. umro. Vječna mu slava!

Iz Dargoville-Aukland piše prijatelj našega lista dne 6. junija t. m. Osobitih novostih nemamo ovdje, g. uređniče, nu da znadete, da smo živi i da mislimo na naš mili dom, eto vam i ovaj put par redaka, koji nisu na žalost ni sada veseli: Na 23. aprila t. g. došao je amo jedan Hrvat iz Dalmacije i to sa otoka Korčule, da traži posla i dobitka. Za put i ostalo potrošio je siromahi 240 forinti. Čim je došao u ovu zemlju, uhvatila je jadnika bolest tako jaka, da mu je omrtvila lieva strana života, te nebijase za nikakav posao. Hoće te li veće nesreće!? Dao se nadalek put radi korice kruha, ostavši doma suprugu i četvero djece, pak jedva da je stigao na opredijeljeno mjesto — eto nesreće. Ovdje u Dargoville bio je jedva tri dana. Za siromaha skupismo milodar, te ga odpravismo kući, da bar svoje trudne kosti pusti u svojoj domovini. Prvom zgodom javiti ćemo Vam se opet, a sada stojte nam zdravo i veselo! (Takodjer Vi i svi tamo naši Op. Ured.)

Dobra misao. U susačkom „Novom Listu“ čitamo, da su hrvatski radnici na Ricci potakli liepu misao, da osnuju svoje radničko društvo, kakvih imade po svih naših gradovih.

ANKA RODE IVANOVA
MATJA FRANČIĆ MARKOV
IZ BAŠKENEVO
Karučeni.
Mali Lošinj; dne 26. srpnja 1900.
(Bez tuo obavjesti.)

*) Kraj-krajest — jer nepodp. Op. Ured.

To je zaista plemenita i rodoljubna misao, te bi ju naši rodoljubi na Rieci svakako oživjorili morali. Našeg radništva imade mnogo na Rieci, a ono se gubi u talijanskih društvih, jer neima svoga. Da se je na Rieci prije 15—20 godina ustrojilo hrvatsko radničko društvo, danas nebi bili po Hrvate tamo onako zalostni odnošaji kakvi u istini jesu. Bez zamjere budi rečeno riečkim rodoljubom, da su oni za naše radništvo veoma malo učinili, da se je tamo počelo graditi kuća sa krova, dočim se je temelje posve zanamario. Nu još je vrieme, da se u tom pogledu stogod učini, ali nevalja radništvo naše ostaviti samu sebi, već mu treba pomoći od strane naše inteligencije. Deder dakle rodoljubi riecki, oživjorite bar koju od takih osnova.

Tršćani i Riečani za Engleze.
 Mnogi si razbijaju glavu radi toga, što grad Trst nije potrošio ni novčića za doček i pogostenje englezkog ratnog brodoglavca, dočim se je na Rieci sve natjecalo, počam od guvernera pak do posljednjeg građanina, da Englezke goste što sućvanije dočekaju i što sjajnije pogoste. Tu zagonetku riješili su sami tršćanski moćnici u gradskom zastupstvu. Oni priznaju sada javno, da nebi bili štediti nikakva trška ni truda za Engleze, da su u Trst sami došli, ali pošto bijahu sa onimi u društvu, koji su sila v u talijansku flotu onako junački potukli g. 1866. pod Visom — za to moradoše izoslati svečanosti na počast Englezom. Taj razlog je dobro poznat slavnoj upravi e. i k. ratne mornarice.

Godišnji izvještaj pučkih škola, spadajućih pod okružje mjestnog školskog vieća u Kastvu za školsku godinu 1899-1900 u Puli; izdalo mjestno školsko vieće u Kastvu. Tiskara i knjigoveznica J. Krmpotić i dr.

Dobrotom sl. predsjedništva mjestnog školskog vieća u Kastvu, stigo nam je gornji izvještaj, iz kojega vadimo sljedeće podatke. Na uvodu jesu školske oblasti počam od ministarstva pak do mjestnog školskog vieća. Zatim dolaze školske vjesti pod naslovom „Škola“. Iza toga dolaze izvješća o pojedinih školah sa odnosnim ljetopisom. Evo tih škola:

1. Četverorazredna muška pučka učiona u Kastvu sa 7 učiteljskih

sila i j. 5 učitelja i 2 vjeroučitelja. Ovu školu pölazilo je 487 učenika.

2. Troorazredna ženska pučka škola u Kastvu sa 6 učiteljskih sila i j. sa 2 učiteljice i 2 vjeroučitelja. Školu pölazilo je redovito 308 učenica, nastavnici tečaj 48 — ukupno 356.

3. Troorazredna mješovita pučka škola u sv. Mateju sa 4 učiteljske sile i j. 3 učitelja i vjeroučitelj te sa 514 učenika.

4. Troorazredna razdijeljena pučka škola u Rukavcu sa 4 učiteljske sile, t. j. 3 učitelja i vjeroučitelj sa 429 školske djece.

5. Dvorazredna mješovita pučka škola u Klani sa 2 učitelja i vjeroučiteljem i sa 200 školske djece.

6. Jednorazredna mješovita pučka škola u Brgudu sa 1 učiteljem, vjeroučiteljem i učiteljicom ručnih radnja i sa 162 školske djece.

7. Jednorazredna mješovita pučka škola u Zamelu sa 1 učiteljem koji podučaje i vjeroučiteljem i učiteljicom ručnih radnja i sa 176 školske djece.

8. Jednorazredna mješovita pučka škola u Brežini sa 1 učiteljem i učiteljicom ručnih radnja te sa 192 školske djece.

9. Jednorazredna pomoćna pučka škola u Zvoncaju sa 1 učiteljem i vjeroučiteljem (g. kapelan) i učiteljicom ručnih radnja te sa 95 školske djece.

1) Sad škola, sad učiona i Op. Ured.

10. Delavska škola u Kastvu sa dva učitelja (ravnajući i pomoćni) vjeroučitelj za dva tečaja svakdanja i nedjeljinim tečajem. Broj djaka u sva tri tečaja iznašao je 71.

11. C. k. pripravnica za učiteljska u Kastvu sa 1 učiteljem, 1 vjeroučiteljem i učiteljem glazbe te sa 6 djaka. Zatim slijedi članak o nesretnih školskih takah i konac crtica iz kastiavske poviesti po izvornih napisane od poznatog našeg mladog pisca i učitelja g. Vinka Rubesca (i to III dio tih crtica).

Javna zahvala.

Ovim putem izričemo najsrdačniju zahvalu svim onim, koji su mrtve ostanke blagopokojnog nam oca

Mata Trečić-a

posjednika i iznajmlara sa Pule, sprovedi do zagnog počinka ili nam u vrieme njegove teške bolesti bili od pomoći, te nastojali njemu ublažiti teške boli, a nama gorku tugu.

Sv. Matej Navri, 23. Julija 1900
 razluženi sinovi
Petar i Antun.

Dolazak vlakova u Pulu.
 po podne osobni iz Trsta, Brijuni, Dvrač, Rovinja, Rieka, Beč.
 9:40 po podne osobni iz Trsta, Brijuni.
 11:10 po podne brzi iz Trsta, Brijuni, Dvrač, Rieka, Beč.
Odlazak vlakova iz Pule.
 5:20 prije podne osobni za Trst, Dvrač, Rieka, Beč.
 2:15 po podne osobni za Rovinj, Dvrač.
 8:15 brzi za Trst, Dvrač, Rieka, Beč.

Plovitbeni red.

Ugarske-hrvatske par. društvo.
Pruga Rieka—Trst.

Početak		Laba		Povratak	
Dol.	Odl.	Dan		Dan	Odl.
7:45	7:55	Rieka	—	—	—
8:15	8:30	Opatija	—	—	—
8:45	8:55	Lovran	—	—	—
9:20	9:25	Motecnice	—	—	—
10:10	10:25	Berane	—	—	—
11:55	12:30	Cres	—	—	—
4:30	6:—	Pula	—	—	—
6:30	6:40	Fazana	—	—	—
8:10	8:30	Rovinj	—	—	—
9:40	10:—	Poreč	—	—	—
12:20	12:40	Pirana	—	—	—
2:—	—	Trst	—	—	—

Pruga Rieka—Pula.

Početak		Laba		Povratak	
Dol.	Odl.	Dan		Dan	Odl.
7:30	7:40	Rieka	—	—	—
7:55	8:05	Opatija	—	—	—
8:35	8:45	Lovran	—	—	—
9:10	9:20	Motecnice	—	—	—
10:10	10:20	Berane	—	—	—
11:20	11:50	Cres	—	—	—
3:50	—	Pula	—	—	—

Pruga Rieka—Lošinj.

Početak		Laba		Povratak	
Dol.	Odl.	Dan		Dan	Odl.
8:30	8:40	Rieka	—	—	—
9:55	9:05	Opatija	—	—	—
9:35	9:45	Lovran	—	—	—
10:—	10:10	Motecnice	—	—	—
11:40	12:—	Berane	—	—	—
1:15	1:25	Cres	—	—	—
2:10	2:20	Martinšćica	—	—	—
4:05	—	Osor	—	—	—
—	—	Mali Lošinj	—	—	—

Pruga Rieka—Krk.

Početak		Laba		Povratak	
Dol.	Odl.	Dan		Dan	Odl.
1:30	1:40	Rieka	—	—	—
2:20	2:30	Opatija	—	—	—
3:—	3:10	Mali Lošinj	—	—	—
4:—	4:10	Krk	—	—	—
4:50	—	—	—	—	—

Brza pruga Rieka—Opatija—Pula.

Početak		Laba		Povratak	
Dol.	Odl.	Dan		Dan	Odl.
7:30	8:15	Rieka	—	—	—
12:30	—	Opatija	—	—	—
—	—	Pula	—	—	—

Brza pruga Rieka—Opatija—Lošinj.

Početak		Laba		Povratak	
Dol.	Odl.	Dan		Dan	Odl.
7:30	8:15	Rieka	—	—	—
12:30	—	Opatija	—	—	—
—	—	M. Lošinj	—	—	—

Pruga Rieka—Opatija i natrag.

Odlazak iz Rieke u Opatiju:
 Svaki dan u 7, 9, 10, 11, 12 po podne.
 u 2, 3, 4, 5, 6, 7 po

Odlazak iz Opatije na Rieku:
 Svaki dan u 8, 9, 10, 11, 12 po podne.
 u 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 po

Pruga Trst—Metković—Kor.

Početak		Laba		Povratak	
Dol.	Odl.	Dan		Dan	Odl.
8:15	8:45	Trst	—	—	—
12:—	—	Pirana	—	—	—
2:30	3:30	Rovinj	—	—	—
7:45	8:30	Pula	—	—	—
2:30	5:30	M. Lošinj	—	—	—
1:30	5:30	Zadar	—	—	—
1:30	5:30	Spiljet	—	—	—
7:—	9:—	Metković	—	—	—
11:30	—	Kotor	—	—	—

Pruga Trst—Korčula.

Početak		Laba		Povratak	
Dol.	Odl.	Dan		Dan	Odl.
1:—	2:30	Trst	—	—	—
6:30	7:45	Pula	—	—	—
9:30	3:—	M. Lošinj	—	—	—
10:15	1:30	Zadar	—	—	—
—	—	Spiljet	—	—	—
—	—	Korčula	—	—	—

Društvo Istarske-Tršćanske.

Pruga Rovinj—Trst.

Početak		Laba		Povratak	
Dol.	Odl.	Dan		Dan	Odl.
6:35	6:48	Rovinj	—	—	—
7:10	8:45	Opatija	—	—	—
8:25	6:30	Poreč	—	—	—
8:—	8:05	Novigrad	—	—	—
8:15	—	Pirana	—	—	—
—	—	Trst	—	—	—

Pruga Pula—Trst.

Početak		Laba		Povratak	
Dol.	Odl.	Dan		Dan	Odl.
6:30	—	Pula	—	—	—
7:15	—	Fazana	—	—	—
8:32	—	Rovinj	—	—	—
9:17	—	Pirana	—	—	—
10:55	—	Poreč	—	—	—
11:55	—	Novigrad	—	—	—
12:35	—	Salona	—	—	—
12:50	—	Pirana	—	—	—
3:45	—	Trst	—	—	—

Kupujte samo Cirilo-Methodijske žigice!

Čestitam i radujem se s Vama na tako dobrom izradku,

piše odlični trgovac gospodin Ivan Prelog iz Trsta prvog kranjskoj tvornici tjestenina **Zneideri & Valentić u Hiračkoj Bistrici.** — Izvornik ovog pisma od 22. jasnara 1900 stoji svakomu na ogled.

Knjigotiskara i knjigoveznica J. Krmpotić i drug. U PULI

prima sve u knjigotiskarsko-knjigovežku struku spadajuće radnje koje izvršuje brzo i ukusno.

Zaliha svijuh tiskanica za župne i občinske urede, kao takodjer pisaćeg papira.

Preporuča se toplo rodoljubom u Istri i u drugih pokrajinah.

Sve tiskanice za štedovna i zajmovna društva u obće

preskrbljuje točno, brzo i jeftino.

Opazuje se, da tiskara preskrbljuje sve tiskanice, koje se rabe, bez da bi joj to stranka naznačivala, to jest sve, što je za početak poslovanja potrebno; bilježuje takodjer knjige itd.